

Redogörelser från Arbets- och Referensgrupperna (ARG) 2011-2012

PERINATAL-ARG (Perinatalogi)

Ordförande: Karin Pettersson

Sekreterare: Marie Blomberg

Perinatal-ARG har haft 2 möten under perioden, oktober 2011 samt april 2012. Cirka 30 medlemmar deltog vid varje möte.

Höstmötet i perinatalogi 2011 var välbesökt med många fria föredrag, symposium om hjärtsjukdom hos mor och barn samt föreläsningar om ECMO och navelsträngsstamceller. Professor Karel Maršál höll en mycket uppskattad högtidsföreläsning. HKH Prins Carl Philip delade ut projektbidrag ur Lilla barnets fond.

På Vårmeetet i perinatalogi i Stockholm (arrangör Södersjukhuset) 2012 behandlade föreläsningarna och programpunkterna bland annat ämnen som; hur graviditetslängd påverkar framtida hälsa, mödra- och barnhälsa i ett globalt perspektiv, säkrare förlossningar och etiska dilemman ur vår vardag.

Preeklampsi – ARG-rapporten skall presenteras senare under hösten 2012

Ett urval av frågor som diskuterats på perinatal-ARG under perioden;

Misoprostol för förlossningsinduktion

Projekt säker förlossningsvård- fortsättning

Minskade fosterrörelser, behov av nationella riktlinjer?

Nationella obstetriska kvalitetsvariabler

Definition av spontan förlossningsstart

MIG-ARG (Minimalinvasiv gynekologi)

Ordförande: P-G Larsson

Sekreterare: Charlotta Ericson

Årsredovisning. Vi har fått uppdrag från ARGUS att skriva eller i alla fall försöka skriva några riktlinjer för laparoskopisk "entry" teknik. Vi har delat upp arbetet så att vi har gått igenom litteraturen och ska nu träffas för att skriva ihop oss. Vi har haft ett antal träffar och kommer att fortsätta med detta arbete under hösten och våren. Målsättningen är att vi skall hinna bli klara till nästa SFOG-vecka. Vilket inte ser ut att bli så lätt som vi trodde. Evidensen är bristfällig.

FARG (Familjeplanering)

Ordförande: Jan Brynhildsen

Sekreterare: Kristina Gemzell Danielsson

Under det gångna året har FARG haft två möten med dryga 30 deltagare.

Under året har tre SFOG-kurser avhållits i FARGs regi, två antikontceptionskurser och en abortkurs. Samma verksamhet planeras för nästkommande år. Glädjande nog har antalet ST-läkare som söker kurserna mångdubblats.

Under våren 2012 fördes i media en periodvis intensiv kampanj och debatt i syfte att ifrågasätta användandet av misoprostol (Cytotec) inom obstetrik och gynekologi. Tillsammans med SFOGs styrelse har FARG snabbt agerat i frågan och information har spridits. Som en följd av detta kommer också SFOG-guidelines avseende användning av misoprostol vid medicinsk abort och missfallsbehandling att tas fram. Arbetet har inletts.

Ytterligare ett antal handläggningsprogram för olika tillstånd utarbetas. Dessa är mer att se som kliniskt stöd än som regelrätta SFOG-guidelines

Under hösten 2011 och vintern 2012 förekom nya larmrapporter om p-piller/nuvaring och trombosrisk. Onyanserade inslag följde i media. FARG har likaså här snabbt agerat med informationsmaterial och debattinlägg

Även under detta år har frågan om ungdomssubventionens form, storlek och berättigande varit på tapeten. Företrädare för FARG har tillsammans med företrädare för SFOG och andra AR-grupper flitigt deltagit i debatten, bla med inlägg på SvD brännpunkt och i Almedalen. Glädjande nog verkar nu SKL ta tag i frågan.

Läkemedelsverkets rekommendationer för antikonception (2005) vållar fortfarande diskussion och osäkerhet och tenderar att i vissa avseenden bli allt mer daterad. Sedan dessa rek publicerades har nya preparat introducerats och nya data framkommit. Förhoppningsvis kommer en revidering till stånd under nästkommande arbetsår. Detta kan sedan ligga till grund för en ARG-rapport i ämnet.

Ett arbete med att ta fram ett webbaserat, kommersiellt obundet, utbildningsmaterial för ST-läkare har påbörjats. Syftet är att med ett antal fall belysa olika problemställningar och stimulera till att identifiera inlärningsbehov.

Den segdragna rättsliga frågan om upphandling av spiraler har i Göteborg slutligen inneburit att upphandlingen gjorts om och den rekommenderade spiralen upphandlats. Tvisterna fortsätter dock i andra landsting och sista ordet är fortfarande inte sagt.

TON-ARG **(Tonårsgynekologi)**

Ordförande: Lena Marions
Sekreterare: Anna Palm

TON-ARG har c:a 50 medlemmar med olika yrkesinriktningar såsom gynekologer, dermatovenereologer, barnläkare, barnmorskor, kuratorer och psykologer. Gruppen har haft två möten i Stockholm under perioden, ett möte i oktober 2011 samt ett i mars 2012.

Som tidigare verksamhetsår har TONARG arbetat intensivt med frågan om den ojämlika preventivmedelssubventionen. Då flera läkemedelsföretag valt att lämna högkostnadsskyddet har resultatet blivit att färre preparat omfattas av ungdomssubventionen. Gruppen beslutade därför under våren 2012 att sammankalla till en hearing i höst med ansvariga inom SKL, TLV samt politiker och andra beslutsfattare.

Tillsammans med FARG och Barnmorskeförbundet har TONARG även debatterat frågan om preventivmedelssubvention i olika mediekkanaler.

World Contraception Day (WCD) genomfördes för femte året i rad. I Stockholm hölls eventet denna gång på Cirkus i Stockholm. Såväl FARGs som TONARGs ordförande deltog där. Även på många andra platser i landet genomfördes många aktiviteter med fokus på ungdomar och reproduktiv hälsa. Den 26 september 2012 är det dags för nästa WCD.

TONARGs nya rapport är nu färdigskriven och endast redaktionellt arbete återstår.

UR-ARG

(Urogynekologi och vaginal kirurgi)

Ordförande: Marie Westergren Söderberg

Sekreterare: Johan Skoglund

UR-ARG har haft 4 möten. ARG-rapporten om inkontinens från 1998 har gruppen beslutat dra in. Eftersom diskussioner uppstått kring behovet av en moderniserad rapport tillskrevs ARGUS för rådgivning. Eftersom ämnet nyligen belysts i 2 andra rapporter föreslog han författande av SFOG-riktlinjer inom lämpligt välavgränsat mindre område som alternativ. Detta till trots enades gruppen slutligen om att ändå sammanställa evidensläget för utredning och behandling av inkontinens i form av en kortfattad ARG-rapport. Delgrupper har bildats och genomgång av deras arbete planeras i internt i Stockholm november -12.

Medlemmar i UR-ARG är ansvariga för prolaps- och inkontinensgrenarna i Gynop / GKR-registren. En grupp från UR-ARG har bildats för att ta fram samstämmig och så långt det går evidensbaserad patientinformation i samband med operation av prolaps. Man efterlyser också forskningsintresserade som kan använda registerinformationen. En grupp under ledning av Eva Uustal i Linköping har bildats med mål att registrera sfinkterskador i samband med förlossning som en ny sträng i Gynop. Ett uppstartsmöte hölls i februari -12.

Svår trängningsinkontinens är ett tillstånd förenat med mycket lidande och behandlingsalternativen är otillfredsställande. UR-ARG har därför intresserat sig för Botoxbehandling. Indikationen är idag neurogen blåsrubbning, men kommer sannolikt att utvidgas till svår ÖAB. Därmed finns möjlighet att behandlingen kommer spridas från urologer till urogynekologer. Enligt urologer som UR-ARG intervjuat är resultaten goda för c:a 2/3 av patienterna. Många av våra patienter med lindrigare ÖAB kan ha hjälp av moderna antikolinerga. UR-ARG reagerade därför negativt när dessa preparat togs upp på PROs "Okloka lista" som olämpliga läkemedel för äldre.

Användande av prolennät eller "mesh" inom prolapskirurgin har utvärderats i en nordisk multicenter RCT som belysts i 2 aktuella avhandlingar. Komplikationsfrekvensen är större än vid "klassiska" metoder, vilket också uppmärksammats av amerikanska FDA som förstärkt sin varning fr.o.m. jan 2012. Man betonar vikten av att endast erfarna operatörer ska utföra ingreppen. UR-ARG instämmer i att erfarenhet krävs, också vad gäller den preoperativa bedömningen. UR-ARG har bl.a. därför samlat mailväxling inom gruppen på hemsidan under rubriken handlingsforum, där komplicerade fall diskuteras.

C-ARG

(Cervixcancerprevention)

Ordförande: Bengt Andrae

Sekreterare: Kristina Efgren

C-ARG och dess medlemmar har under året arbetat med frågor som rör organisation och genomförande av cervixcancerpreventionen utifrån den svenska bearbetningen av

European Guidelines som utgavs våren 2010 i form av ARG rapport nr 63 och som ligger till grund för vårdprogramarbetet i de olika landstingen. På det nationella planet är sex st Regionala Cancer Centra (RCC) bildade på regeringsinitiativ i samarbete med SKL. Dessa motsvarar de sex sjukvårdsregionerna. Prioriterade områden är cervixcancerprevention och bröstcancerscreening. I RCCs arbetsgrupp "Nationella arbetsgruppen för cervixcancerprevention" är Björn Strander ordförande och C-ARGs medlemmar Bengt Andrae, Kristina Elfgren och Lena Silfverdal representanter för sina respektive regioner. Arbetsgruppen skall klarlägga lokala strukturer och få till en nationell samordning av cervixcancerpreventionen innefattande både screening och vaccination. Arbetet har varit intensivt under våren och har bland annat resulterat i skapandet av ett gemensamt Nationellt Kvalitetsregister för Cervixcancerprevention (NKCx) utifrån Cytburken och det befintliga Nationella kvalitetsregistret. Detta är en milstolpe eftersom vi nu kan kombinera det tidigare Nationella registrets goda täckning och forskningsaktivitet med processtäckningen, finmaskigheten och frekventa uppdateringar i data från tidigare Cytburken. Till stöd för arbetet finns nu Equalis expertgrupp inom SKL som arbetar med kvalitetsmått inom cervixcancerscreeningen och leds av Björn Strander och som medlemmar i gruppen finns bl.a. Bengt Andrae och Pia Collberg.

Medlemmar i C-ARG har deltagit som experter i SKLs expertgrupp för upphandling av HPV vaccin då första upphandlingen överklagades och ny upphandling genomfördes under hösten 2011. Denna gång upphandlades Gardasil och HPV-vaccinationen av skoflickor födda 1999 eller senare enligt socialstyrelsens direktiv har under våren 2012 kommit igång runt om i landet Dessutom erbjuder landstingen gratis catch-up vaccination av flickor födda 1993 eller senare. På många håll är C-ARGs medlemmar lokala experter och informatörer avseende HPV-vaccination. Ett positionsdokument avseende HPV vaccination har formulerats om.

Under våren 2012 hölls i februari en SK kurs på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge och dessutom efterutbildningskurs i juni 2012 på Danderyds Sjukhus om utredning och behandling av dysplasi i cervix.

Flera medlemmar har publicerat intressanta artiklar under året. Stor medieuppmärksamhet i Sverige och utomlands fick en artikel i BMJ där man med ny epidemiologisk metodik och utifrån nationella kvalitetsregisterdata för första gången visat att deltagande i cervixscreening inte bara minskar risken för cervixcancer utan även medför avsevärt ökad chans till bot i det mindre antal fall cancer ändå inträffar bland deltagare.

Flera medlemmar har deltagit aktivt på den internationella HPV konferensen i Berlin i september 2011 och Eurogin i Prag 2012.

POS-ARG

(Psykosocial obstetrik och gynekologi samt sexologi)

Ordförande: Katri Nieminen

Sekreterare: Maria Engman

Arbetsgruppen för psykosocial obstetrik och gynekologi samt sexologi (POS-ARG) har haft ett vår- och ett höstmöte 2011. Gruppen har 51 medlemmar, på möten har det deltagit 9-10 medlemmar.

Vid vårmötet 2011-04-07 föreläste Anke Zbikowski, gynekolog på Länssjukhuset Ryhov i Jönköping om "Kränkningar i vården"

Dagen efter vårmötet deltog flera av gruppens medlemmar i SFPOGs seminarium om "Makten i vården".

Den 17 november 2011 anordnade POS-ARG tillsammans med Etik-ARG ett symposium "Glädjen att vara gynekolog- att leva inte bara överleva" en dag om vikten av bra arbetsmiljö och olika verktyg i patientmötet. Seminariet lockade 25 deltagare och var mycket uppskattat. Seminariet blev möjligt tack vare ett ekonomiskt bidrag från Stiftelsen.

Seminariet var en del i förberedelsearbetet av en kommande SFOG-kurs om kommunikationsverktyg i patientmötet. Kursen "Kognitiv beteendeterapi och Motiverande samtalsmetodik för gynekologer" ägde rum den 17-19 september 2012. På kvällen efter symposiet fortsatte POS-ARG-medlemmar förberedelsearbetet gemensam middag hemma hos Susanne Lindgren. Dagen efter symposiet, den 18 november, hade vi höstmöte och diskuterade vidare bl.a hur vi skulle gå vidare efter symposiet.

Den 19-21 september arrangerade POS-ARG kursen "Hjärna – hjärta – kön". Kursen var mycket uppskattad. Kursen hade 26 deltagare varav 2/3 var ST-läkare och 1/3 specialister. Katri Nieminen, Lotti Helström, Elsa-Lena Ryding och Anamaria Whitmer-Jacobsson utgjorde kursledning och Cornelia Liebau kursamanuens.

Gruppen har under året planerat en ny efterutbildningskurs i psykosocial obstetrik och gynekologi "Hjärna-Hjärta-Kön" som kommer att äga rum 2013.

Arbete pågår med omarbetning av den tidigare ARG.rapporten i Sexologi.

Gruppen har under året nominerat Elsa-Lena Ryding till Bernt Kjessler priset.

FERT-ARG **(Ofrivillig barnlöshet)**

Ordförande: Britt Friberg

Sekreterare: Pietro Gambadauro

Ordinarie möten 2011-04-01 och 2011-09-15 på SFOG-kansliet i Stockholm.

Under 2011 avslutades det mångåriga arbetet med utbildningsprogram för subspecialisering inom reproduktionsmedicin. Det är tack vare mångas arbetsinsats som utbildningsprogrammet kunnat färdigställas. Information kring utbildningen, anmälan om utbildningsstart och examen har sänts till verksamhetschefer vid Kvinnokliniker och reproduktionsmedicinska enheter. Länkar finns via SFOG/Fert-ARGs hemsida.

En omfattande fråga som återkommit vid mötena är Fert-ARGs syn på olika "vägar" till alternativa möjligheter för familjebildning. Följande är några av frågorna som diskuterats.

- Surrogatmödraskap/värdmödraskap. Fert-ARG var representerat i gemensamt möte tillsammans med Etik-ARG. Frågan kommer att ytterligare diskuteras.
- Social freezing. Diskussion som kommer att fortsätta vid kommande möten.
- PGD har diskuterats efter förfrågan från SFOG. Fert-ARG anser att PGD och utredningar sammanhängande med PGD bör jämföras med fosterdiagnostik.

Gisela Wegnelius och Ragnhild Hjertberg från Hem-ARG har informerat om tromboser och trombosprofylax vid IVF. Det är möjligt att man underskattat problemet vid IVF. Mera information ingår i den rapport som Hem-ARG publicerar.

Periodvis har det varit brist på fertilitetsläkemedel. Genom ordförande har läkemedelsindustrin kontaktats för att uttrycka oron över brist på vissa produkter, och önska största möjliga insats för att ge aktuell information och försöka ge alternativ för patienterna.

Samarbetet mellan Fert-ARG, IVF-läkargruppen och det 2010 bildade SSRM, Svenska sällskapet för reproduktionsmedicin, har tidigare diskuterats och välkomnas.

Pietro Gambadauro, representant för SFOG i IFFS (International Federation of Fertility Societies), har närvarat vid IFFS-möte under ESHRE i Stockholm, och har rapporterat från IFFS.

ENDOKRIN-ARG (Endokrinologi)

Ordförande: Angelica Lindén-Hirschberg

Sekreterare: Eva Innala

Möten och verksamhet:

Under det gångna verksamhetsåret har Endokrin-ARG börjat fokusera på ett nytt intresseområde, nämligen thyreoideasjukdom under graviditet. Nya internationella riktlinjer har kommit och det finns behov att samordna de olika nationella PM som finns.

Endokrin-Arg hade ett möte i november 2011 på Svenska Läkaresällskapet i Stockholm med ca 15 deltagare som diskuterade framtida verksamhet. Thyreoideasjukdom under graviditet framkom som ett angeläget område.

Den 25 maj i år ordnade Endokrin-ARG ett halvdagsseminarium på Karolinska om menstruationsrelaterade tillstånd som var förannonserat i Medlemsbladet och öppet för alla intresserade kolleger. Inbjudna föreläsare var professor Anne MacGregor, City of London Migraine Clinic som talade om "Menstrual migraine" samt professor Torbjörn Bäckström, Kvinnokliniken, Umeå Universitetssjukhus som talade om "Premenstrual dysphoria and other menstrual cycle-linked disorders". Mötet var mycket uppskattat av de ca 50 åhörarna som deltog aktivt i diskussionerna.

Ny ordförande är Alkistis Skalkidou, Uppsala

Planerad verksamhet: hypothyreos och graviditet

TUMÖR-ARG (Gynekologisk tumörkirurgi med cancervård)

Ordförande: Angélique Flöter Rådestad

Sekreterare: René Bangshøj

Ytterligare ett år har förflutit med två möten och spännande diskussioner i vår arbetsgrupp. Inom cancersjukvården pågår för närvarande ett intensivt arbete avseende nationella riktlinjer, strukturering och organisation där flera av Tumör-ARGs medlemmar är delaktiga. Nationella vårdprogram för endometrie-cancer och äggstockscancer är färdigställda. Vårdprogrammet för äggstockscancer har via remiss i linjeorganisation och

profession erhållit klartecken från regionala cancercentra (RCC) för publikation. Regional anpassning och implementering av nationella vårdprogram pågår. Hösten 2012 planeras nationellt vårdprogram för cervixcancer.

Ovarialcancer har tillsammans med tre andra cancerformer valts ut av SKL och RCC som nationellt cancerstrategiprojekt och en plan kommer att arbetas fram under hösten 2012. Diskussioner kring nationell cancerstrategi pågick under Almedalsveckan. Tumör-ARG/SFOG kommer dessutom hålla ett symposium under riksstämman 29 nov med ett bredare perspektiv avseende centralisering av tumörkirurgin i Sverige.

Under Tumör-ARGs höstmöte fick deltagarna en utförlig presentation av Nationellt Vårdprogram för endometrieccancer av Janusz Marcickiewicz. Implementering och konsekvenser regionalt diskuterades. Dessutom gavs föreläsningar och uppdatering om bildiagnostik vid endometrieccancer, både DT, MRI och ultraljud. En arbetsgrupp har under året bildats för att ta fram nationella riktlinjer och register för trofoblasterjukdomar. Sammanställande för arbetsgruppen är Thomas Högberg och Ulrika Joneborg.

Under vårmötet i Örebro gavs en lysande föreläsning om ärftlig ovarial- och endometrieccancer av Susanne Malander, gyn-onkolog från Lund. Det diskuterades och formulerades ett remissvar till arbetsgruppen för cancer genetiska mottagningar avseende nytt vårdprogram vid ärftlig koloncancer där bland annat Lynch syndrom inkluderas. Vid vårmötet hade vi även en genomgång och diskussion av våra kvalitetsregister och samkörning med överföring av data från GYNOP respektive GKR till INCA. Fortfarande tar arbetet med överföring av data mycket tid av INCA support och inte minst arbetstid för kollegorna där många fortfarande arbetar i två register för att registrera cancerdata, uppföljning och operationskvalitet. Förhoppningsvis har vi i framtiden enbart ett register att förhålla oss till. Vägen dit tycks ha många hinder...

En internationell multicenterstudie Desktop III har startat. Den utvärderar kirurgins roll vid recidiv av ovarialcancer. En fråga som hittills är obesvarad. Patienterna randomiseras till operation+cytostatika eller enbart cytostatika. Mycket glädjande är Sverige med i denna studie och det randomisering av patienter har påbörjats.

Under året har subspecialistutbildningen i tumörkirurgi med cancervård reviderats. Examinationsförfarande kommer att starta 1 jan - 2013 med krav på fördjupningsarbete med syfte att utbildningen skall uppnå Europeisk standard så att utbildningscentra kan söka ackreditering.

Nästa Tumör-ARG möte planeras 5 oktober i Stockholm. Elisabeth Åvall Lundqvist kommer då att presentera nationella vårdprogrammet för äggstockscancer. På agendan är även presentation avseende regional implementering av nationellt vårdprogram för endometrieccancer. Vi välkomnar extra alla våra blivande subspecialister i gynekologisk tumörkirurgi till ett mycket intressant höstmöte i Tumör-ARG.

ULTRA-ARG (Ultraljudsdiagnostik)

Ordförande: Peter Lindgren

Sekreterare: Jesper Agrell

Under det gångna året har vi haft tre ordinarie möten, beviljade av 20 – 25 deltagare. Numera inbjuds också representant för RUD (ultraljudsbarnmorskornas organisation) till våra möten eftersom vi uppmanar till samarbete, särskilt i utbildningsfrågorna. RUD-representanten saknar rösträtt på våra möten. Mötena utgör även en möjlighet att diskutera forskningssamarbete samt delge varandra intressanta fall inkluderande

ultraljudsbilder, rapporter från kongresser, miniföreläsningar om aktuella ämnen med mera.

Under året har arbetet med uppdaterade rekommendationer för fetometri färdigställts och publicerats i medlemsbladet. Ultra-ARG har kontaktat leverantören av det i Sverige vanligaste beräkningsprogrammet (Obstetrix), och under 2012 kommer nödvändiga uppdateringar av beräkningsformler att ske.

Inom Ultra-ARG har även arbetsutskottet för så kallade "mjuka ultraljudsmarkörer" (soft markers) haft ett flertal möten i syfte att slutligen ge vetenskapligt stöd till praxis i Sverige (som hittills varit mycket varierande) med etisk belysning i samarbete med Etik-ARG. Sammanställningen beräknas klar under hösten 2012.

Arbetsutskottet för ultraljudsutbildning inom Ultra-ARG består av representanter från de universitetskliniker som erbjuder ultraljudskurser. Det finns ett väl utarbetat utbildningskoncept inom såväl gynekologiskt som obstetriskt ultraljud, vilket tidigare beskrivits i medlemsbladet. Ultra-ARGs strävan är att alla ST-läkare ska genomgå basal kurs i ultraljudsdiagnostik samt att verksamhetscheferna i landet skickar erforderligt antal läkare till handledarkursen inom ultraljud. En viktig del av utbildningarna är examinationen, vilket är en i högsta grad levande fråga inom Ultra-ARG. En lista på hittills examinerade på olika kurser finns på Ultra-ARGs hemsida, där det också finns information om kurserna och utbildningskonceptet.

Det finns redaktionsgrupper för uppdatering av ARG-rapporterna inom såväl gynekologisk som obstetrisk ultraljudsdiagnostik. Den obstetriska ARG-rapporten beräknas kunna publiceras under hösten 2012, och den gynekologiska under sommaren 2013.

Inom fosterdiagnostik via maternellt blod (NIPD) går teknikutvecklingen snabbt framåt, varför Ultra-ARG har inbjudits till möte med Etik-ARG i frågan under september 2012.

HEM-ARG (Hemostasrubbnings)

Ordförande: Lars Thurn

Sekreterare: Gisela Wegnelius

AR-gruppen har cirka 20 aktiva medlemmar med representanter från kliniker i olika delar av landet. Vi har haft 4 möten under 2011 och i maj månad ett 3 dagars internat på Tjärö i Blekinge.

Redaktionsgruppen och respektive författare slutredigerade vår nya ARG-rapport som kunde distribueras till medlemmarna i maj 2012. Den innehåller flera nyskrivna kapitel: Antifosfolipidsyndrom, stor postpartumblödning, handläggning av blödningssjukdomar under graviditet och förlossning, koagulation och inflammation vid upprepade missfall samt obstetrisk epidural/spinalanestesi vid antikoagulantibehandling och hemostasrubbing. Alla övriga kapitel är uppdaterade. Innehållsregistret har gjort mer tydligt och omfattande för att underlätta användningen i den kliniska vardagen.

I september arrangerade Hem-ARG en efterutbildningskurs, "Hemostasrubbnings inom obstetrik och gynekologi" på Marstrand. Kursen har tidigare anordnats vartannat år. Kursen fick goda vitsord i utvärderingen och vi planerar att anordna en ny kurs hösten 2013.

Hem-ARG fick 2010 i uppdrag av SFOG att utarbeta evidensbaserade nationella riktlinjer för trombosprofylax vid IVF-behandling. En systematisk litteraturgenomgång skulle göras enligt GRADE-systemet och arbetsmetoden ska beskrivas. Vi har haft en aktiv

medarbetare från Fert-ARG i gruppen och samarbetat med Evidens-ARG. Vi använde hela internatet våren 2011 och även några av våra möten till systematisk litteraturgenomgång. Uppdraget har varit mer tidskrävande än vad vi initialt trodde och vi redovisade en preliminär riktlinje vid årsmötet i Kristianstad i augusti 2012.

Vi har också förberett ett diskussionsforum som kan nås via SFOG:s hemsida/Hem-ARG/projekt. En fråga eller fallbeskrivning skickas till webmaster som mailar ut den till Hem-ARGs medlemmar för öppen diskussion.

VULV-ARG **(Vulva)**

Ordförande: Nina Bohm-Starke

Sekreterare: Christina Rydberg

VULV-ARG har ca 50 medlemmar där det utöver gynekologer ingår dermatologer och ett par barnmorskor och sexologer.

Hösten 2011 bevakade medlemmar från Vulv-ARG internationella vulvakonferensen ISSVD i Paris. Våren 2012 arrangerades åter en fulltecknad SFOG-kurs om vulvasjukdomar.

I övrigt har möten och internat handlat om revidering av ARG-rapporten från 2003 om vulvasjukdomar. Arbetet är nu i slutfasen, men varje fas har tagit längre tid än beräknat på grund av tidsbrist då arbetet till stor del får ske på fritiden.

Höstens ARG-möte den 16 november planeras kliniskt tema och som vanligt diskussioner kring svåra fall och referat från aktuella möten och forskningsrapporter.

Alla intresserade är välkomna att delta i Vulv-ARG! Mer info finns på vår hemsida!

ENDOMETRIOS-ARG **(Endometrios)**

Ordförande: Margita Gustafsson

Sekreterare: Greta Edelstam

September 2011 var en hektisk månad. Efter mötet under SFOG veckan i Karlstad var det Världskongress i Montpellier Frankrike. Förutom föreläsningar och socialt nätverksskapande hölls möte i den Skandinaviska Endometriosgruppen. Riktlinjerna för det skandinaviska samarbetet diskuterades och ny ordförande valdes efter Mette Moen. Matts Olovsson, som knappast behöver någon presentation, fick äran. Under NFOG kongressen i Bergen i juni 2012 pläderade den nye ordföranden för en skandinavisk kurs om endometrios med föreläsningar på engelska. Att det finns ett behov är det ingen tvekan om och förhoppningen är att en sådan ska hållas 2013!

Efter några dagars eftertanke följde SFOG-kursen "Endometrios- fördjupningskurs". Kursen var fulltecknad och trots att vi planerar in tid för diskussioner och fallbeskrivningar tycks det aldrig räcka till. Det är fantastiskt med alla kollegor som delger erfarenheter från sina kliniker. En sak är säker - endometrios är en sjukdom som är svår att få grepp om.

Arbetet med att uppdatera ARG-rapporten har prioriterats detta arbetsår, bland annat under internatet i Köpenhamn (10 -12 november 2011). Flera kapitel är nu klara och vi ser fram mot vår nya hemsida där vi så snart som möjligt ska delge alla intresserade kanske inte direkt rykande färska kapitel men en del nyheter blir det. Johan Holmberg,

vår blivande webbredaktör, kommer att ansvara för hemsidan och under september månad har han fått utbildning på SFOGs hemsida version 3.0.

Samarbetet med Patientföreningen har även detta år varit gott. De av dem anordnade föreläsningarna för patienter och anhöriga bl a i Uppsala, Umeå och Malmö har varit välbesökta. Ordförande i Göteborgs delförening har bidragit med kloka synpunkter vid de möten som hölls för att skriva de dokument som presenterades för politikerna angående ett endometrioscentrum i VG-regionen i oktober föregående år. De deltog även vid offentliggörandet av resultaten från patientenkäten om de samhällsekonomiska implikationerna vid endometrios.

Sammanlagt har 4 möten gått av stapeln efter internatet. Nya medlemmar har deltagit vid flera möten och alla är välkomna när de vill och kan. Aktuella frågor och diskussioner under året har bland annat varit så kallad "social freezing" av oocyter vid endometrios, resultatet av patientenkäten från "Cost of illness-studien" som flera av oss deltagit i, positiva och negativa erfarenheter av behandling med dienogest, de olika endometrioscentra som antligen börjat spira (i Skåne (MAS) och på Huddinge sjukhus), politikernas förhållande av ett centra i Västra Götaland, nya artiklar och studier och självklart hur vi bäst ska fortsätta sprida kunskapen om endometrios.

Sist men inte minst diskuterar vi patientfall och alla som vill, oavsett om ni är medlemmar eller inte, är välkomna om det finns behov av gruppens samlade kunskap.

EVIDENS-ARG **(Evidensbaserad medicin)**

Ordförande: Kerstin Nilsson

Sekreterare: Annika Strandell

Antal medlemmar: ca 25

Evidens-ARGs uppdrag är att främja evidensbaserad medicin inom SFOG och att utgöra ett stöd för övriga ARG-grupper. Verksamheten har under flera år varit begränsad på grund av få aktiva medlemmar.

SFOG-riktlinjer

Under år 2011 slutfördes Evidens-ARG:s del i arbetet med att utforma ett förslag för SFOG-riktlinjer. Förslaget presenterades på Riks-ARG resp. verksamhetsmötet under SFOG-veckan i Karlstad, och beslut togs i linje med förslaget.

EBM-kurs

Fortbildningskursen "Evidensbaserad obstetrik och gynekologi" som arrangerats sedan 2001 (med undantag av år 2007 då kursen gavs som en fördjupningskurs) har under år 2011 gjort ett uppehåll, men arrangeras ånyo under år 2012, i samarbete med Kvinnokliniken Södersjukhuset.

Stöd till AR-grupper.

Evidens-ARG utgör en resurs för övriga AR-grupper och kan erbjuda visst stöd till grupper som arbetar med rapporter. Under år 2011 har Annika Strandell deltagit i starten av Hem-ARGs pilotarbete med SFOG-riktlinje.

Evidens-ARG:s framtid:

Hur länge det finns behov av att ha en särskild AR-grupp för evidensbaserad obstetrik och gynekologi får diskuteras fortlöpande. Att ytterligare utveckla verksamheten har för närvarande bedömts som svårt då aktiva medlemmar utgör en liten grupp.

ETIK-ARG

Ordförande: Claudia Bruss

Sekreterare: Lotti Helström

Etik-Arg består av en lite skara aktiva medlemmar och ett 20-tal personer som står på vår maillista.

Efter förfrågan från Endometriosis-ARG diskuterade vi om det är etiskt försvarbart att erbjuda patienter med svår endometriosis oocytfrysning alternativt infrysning av ovarialvävnad. Denna diskussion resulterade i ett symposium i frågan under SFOG-veckan i Karlstad där Lotti Helström medverkade.

I ett gemensamt arrangemang med POS-ARG ordnade vi symposiet "Glädjen att vara gynekolog". Ett referat från detta symposium finns att läsa i medlemsbladet 1/2012.

En stor del av vårt arbete under hösten och våren lades på diskussionen om surrogatmoderskap, vilka medicinska och framförallt etiska dilemman man förvänta sig. Kan det vara försvarbart under vissa omständigheter att acceptera surrogatmoderskap? Till denna diskussion bjöd vi in till två Tvärg-ARG-möten där frågorna diskuterades livligt. En sammanfattning av vår diskussion skickades till SFOG-styrelsen och publicerades i medlemsbladet 3/2012.

MM-ARG (Mödra-Mortalitet)

Ordförande Ajlana Mulic-Lutvica

Sekreterare: Sissel Saltvedt

Gruppen har ungefär 15 aktiva medlemmar

Arbetsgruppen för mödradödlighet har funnits sedan 2008. I gruppen finns representanter för obstetriker, ST-läkare i gynekologi&obstetrik, barnmorskor, obstetrisk anestesilog och gynekolog med specialkunskap om epidemiologi. Övriga specialiteter (medicinspecialist, kardiolog, rättsmedicinsk patolog mm) konsulteras vid behov. Syftet med gruppens arbete är att årligen analysera kända fall av mödradödlighet i landet, för att identifiera kunskapsluckor, och systemfel och kunna uppmärksamma trender i utvecklingen. Genom återkoppling till professionen i olika fora såsom SFOG-veckan, Medlemsbladet, Jordmodern, SFAI vill gruppen sprida kunskap och förhoppningsvis minska risken för framtida fall.

Fallen samlas in genom frivillig rapportering via alla kvinnoklinikers verksamhetschefer. Verksamhetscheferna påminns vid verksamhetschefsmöten och i brev om att skicka in fallen till SFOG:s kansli. Arbetsgruppen dokumenterar, analyserar och klassificerar fallen på ett systematiskt sätt och i enlighet med hur det görs bl a i England (CEMACE), som är föregångare inom området. Vi är medvetna om att vi inte fick alla mödradödsfall inskickade under de senaste 5 åren, men vi hoppas på att inrapporteringen blir mer fullständig med åren när alla kollegor och barnmorskor får kännedom om vårt arbete.

I november 2011 deltog MM-ARG i ett möte i Köpenhamn tillsammans med representanter för mödradödlighetsgrupper från alla de andra nordiska länderna och en

nordisk arbetsgrupp för mödradödlighet bildades. Svenska MM-ARG fick i uppdrag att utveckla ett gemensamt nordiskt protokoll för bedömning av fallen på ett likformigt och strukturerat sätt.

Under våren 2012 godkändes protokollet av delegaterna från samtliga nordiska länder.

I maj 2012 hade gruppen, med stöd av pengar från SFOG, ett internatmöte med elva deltagare. Det var ett effektivt sätt att arbeta med de 5 inkomna fallen och att gå igenom arbetssätt, protokoll och förberedelser för kommande NFOG-congress i Bergen. Förra årets fall har presenterats och diskuterats under SFOG-veckan i Kristianstad.

I juni 2012 deltog MM-ARG i ett NFOG-möte där gemensamma data presenterades beträffande mödradödlighet under perioden 2005-2009 i de Nordiska länderna. Föredraget fick pris som bästa obstetriska föredrag.

GLOBAL-ARG

Ordförande: Birgitta Essén

Sekreterare: Sigmar Strömberg Norvad

Global-ARG har under verksamhetsåret 2011-2012 haft tre ordinarie möten, ett i samband med SFOG-veckan i Karlstad 2011, ett vid läkarstämman 2011 i Stockholm samt ett ytterligare möte i Stockholm i april 2012. Flera medlemmar har arbetat internationellt och berättat om sina erfarenheter och intryck. Andra har redogjort för möten, symposier och kurser med anknytning till global kvinnohälsa. Nytt för i år är att mötena avslutats under lite mer informella former med lite mat och dryck, vilket varit uppskattat.

Under året har Global-ARGs hemsida utvecklats och en webmasterfunktion tillsattes under verksamhetsåret, Sofie Graner. Hemsidan erbjuder bland annat information om personer som arbetar med global hälsa vid olika lärosäten och sjukhus i Sverige.

Ordförande Birgitta Essén har arrangerade i april nätverksmöte angående forskning inom global och migrationsrelaterad reproduktiv hälsa i Uppsala med 30-tal deltagare från hela Norden.

Global-ARG arrangerade på läkarstämman 2011 symposiet "UI i U-land" som Sigmar Strömberg modererade. Representanter från Läkarbanken, Läkare utan gränser och CeFAMs globalmedicinprojekt berättade om vad de respektive organisationerna har för verksamhet som kan vara intressant för underläkare i allmänhet och ST-läkare inom kvinnosjukvård i synnerhet. Tove Wallström och Linnea Ekdahl, båda ST-läkare på Södersjukhuset, berättade om sina erfarenheter av tjänstgöring i låginkomstland under ST. Sigmar Strömberg fyllde i med erfarenheter från CeFAMs (Centrum för Allmänmedicins) globalmedicinprojekt. Från Socialstyrelsen deltog Frida Nobel med två medarbetare. Det framkom att det finns mycket goda möjligheter att räkna in tjänstgöring i låginkomstland i ST-tjänsten, så länge ansvarig handledare i Sverige bedömer att det är relevant för måluppfyllelsen. Från Läkaresällskapet betonade ordförande Peter Friberg att sällskapet gärna ser ett samarbete med Global-ARG och andra intresserade inom detta område framöver.

Kenneth Challis och Sigmar Strömberg har deltagit i CeFAMs ansträngningar att förlänga och utvidga sitt kontrakt med SIDA. Resultatet blev en utvidgning med 15 platser avsedda i första hand för ST-läkare inom kvinnosjukvård och barnmedicin. Läs gärna mer om CeFAM och deras globalmedicinprojekt på deras hemsida. Vi har också fört diskussioner med Läkaresällskapet och andra organisationer om en större specialitetsövergripande organisation för ST-utbildning i låginkomstmiljö.

Global-ARG har också deltagit i diskussioner på temat surrogatmödraskap i Sverige, där ordförande och sekreterare representerade Global-ARG på vintermötet samt möten med Etik- och Tvär-ARG. Den mycket komplicerade frågan om internationellt surrogatmödraskap föll denna gång utanför gruppens huvudsakliga diskussionsområde, som gällde surrogatmödraskap inom landets gränser. Diskussioner om ytterligare möten med tema internationellt surrogatmödraskap har förts.

Gruppen har utarbetat förslag till internationellt tema till SFOG-veckan 2013 och FIGOS kommande president Professor Arulkumaran som gästföreläsare i Sundsvall. Vidare fortgår planering för SK kursen i Internationell Mödra och Barnhälsa som planeras nästa gång till 2013.